

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

KOMISIJA

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2006 m. rugpjūčio 24 d.

dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos

(2006/585/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 211 straipsnį,

kadangi:

- (1) 2005 m. birželio 1 d. Komisija pateikė i2010 iniciatyvą, kuria siekiama, kad ekonomikos augimui, užimtumui ir aukštai Europos piliečių gyvenimo kokybei užtikrinti būtų optimaliai išnaudoti naujų informacijos technologijų teikiami privalumai. Pagrindiniu i2010 iniciatyvos aspektu Komisija pasirinko skaitmenines bibliotekas. 2005 m. rugsėjo 30 d. komunikate „i2010: skaitmeninės bibliotekos“⁽¹⁾ ji išdėstė savo strategiją dėl Europos kolektyvinės atminties skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos. Ši kolektyvinė atmintis apima spaudinius (knygos, žurnalai, laikraščiai), nuotraukas, muziejinius eksponatus, archyvų dokumentus, vaizdo ir garso medžiagą (toliau – kultūrinė medžiaga).
- (2) Valstybėms narėms reikėtų rekomenduoti priemones tai strategijai taikyti, kad, pasinaudojant internetu, būtų optimaliai išnaudotas Europos kultūros paveldo ekonominis ir kultūrinis potencialas.
- (3) Todėl reikėtų skatinti bibliotekas, archyvus ir muziejus daugiau medžiagos skaitmeninti. Jei medžiaga bus prieinama internete, visos Europos piliečiai galės ja naudotis laisvalaikiui, mokslui ar darbui. Įvairus ir daugiakalbis Europos paveldas taps aiškiai matomas internete. Be to, skaitmeninę medžiagą galima daug kartų naudoti pramonėje, pvz., turizmo arba švietimo sektoriuose, ir naujiems kūrybiniais projektams.

(4) Be to, 2004 m. lapkričio 15–16 d. Tarybos išvadose dėl Kultūros darbo plano 2005–2006 m. akcentuojamas kūrybiškumo ir kūrybinės pramonės sričių vaidmuo Europos ekonomikos augimui ir poreikis koordinuoti skaitmeninimo veiklą.

(5) 2005 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl kino paveldo ir su juo susijusios pramoninės veiklos konkurencingumo⁽²⁾ jau buvo rekomenduojama valstybėms narėms priimti tinkamas priemones, skatinančias naudoti skaitmenines ir naujas technologijas kinematografijos kūrinių rinkimui, katalogavimui, išsaugojimui ir restauravimui. Ši rekomendacija daugeliu aspektų, susijusių su kinematografijos kūrinių, papildo Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl kino paveldo.

(6) Skaitmeninimas – svarbi prieigos prie kultūrinės medžiagos gerinimo priemonė. Kai kuriais atvejais tai yra vienintelis būdas užtikrinti, kad tokia medžiaga išliktų ateities kartoms. Šiuo metu valstybės narės vykdo daug skaitmeninimo iniciatyvų, tačiau ši veikla yra fragmentiška. Jei valstybės narės derintų savo veiksmus skaitmenindamos kultūros paveldą, medžiaga būtų atrenkama darniau ir tie patys dalykai nebūtų skaitmeninami dukart. Tai taip pat suteiktų saugumo įmonėms, investuojančioms į skaitmeninimo technologijas. Šių tikslų padėtų siekti rengiamos vykdomos ir planuojamos skaitmeninimo veiklos apžvalgos ir nustatomi kiekybiniai skaitmeninimo tikslai.

(7) Per skaitmeninimą remiantį privatųjį sektorių arba viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes skaitmeninimo veikloje dalyvautų ir privatūs subjektai; tokią veiklą reikėtų ir toliau skatinti.

⁽¹⁾ COM(2005) 465 galutinis.

⁽²⁾ OL L 323, 2005 12 9, p. 57.

- (8) Investuojant į naujas technologijas ir didelio masto skaitmeninio įrenginių galima sumažinti skaitmeninio sąnaudas neprarandant kokybės arba ją pagerinant, todėl reikėtų tai rekomenduoti.
- (9) Turint bendrą daugiakalbį prieigos punktą būtų galima internete naršyti po pasklidusį – tai yra esantį įvairiose vietose ir priklausantį įvairioms organizacijoms – skaitmeninį Europos kultūros paveldą. Toks bendras portalas padarytų jį labiau matomą ir pabrėžtų bendrus bruožus. Kuriant prieigos punktą reikėtų remtis jau esamomis iniciatyvomis, pvz., TEL (Europos biblioteka), per kurią jau bendradarbiauja Europos bibliotekos. Kur įmanoma, reikėtų sudaryti sąlygas privatiems teisių į kultūrinę medžiagą turėtojams glaudžiai bendradarbiauti su visomis suinteresuotosiomis šalimis. Reikėtų skatinti valstybės nares ir kultūros institucijas tvirtai įsipareigoti sukurti tokį prieigos punktą.
- (10) Tik dalis visos bibliotekose, archyvuose ir muziejuose saugomos medžiagos yra visuomenės nuosavybė, t. y. nebėra saugoma intelektinės nuosavybės teisėmis. Visa kita medžiaga yra saugoma intelektinės nuosavybės teisėmis. Kadangi intelektinės nuosavybės teisės yra pagrindinė priemonė kūrybiškumui skatinti, Europos kultūrinės medžiagos skaitmeninimas, prieigos teikimas ir jos išsaugojimas turėtų būti vykdomi visapusiškai atsižvelgiant į autorių ir gretutines teises. Šiuo atžvilgiu ypač svarbūs yra 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo ⁽¹⁾ 5 straipsnio 2 dalies c punktas, 3 dalies n punktas, 5 dalis ir 40 konstatuojamoji dalis. Tokių kūrinių kaip, pavyzdžiui, „kūriniai našlaičiai“ – tai yra autorių teisėmis saugomi darbai, kurių teisių savininkus yra sunku ar netgi neįmanoma nustatyti – ir nebespausdinamų arba nebeplatinamų (vaizdo ir garso) kūrinių licencijavimo mechanizmai gali palengvinti teisių įsigijimą, taigi ir skaitmeninimą bei perkėlimą į internetą. Todėl reikėtų skatinti taikyti tokius mechanizmus glaudžiai bendradarbiaujant su teisių turėtojais.
- (11) Nacionalinėje teisėje gali būti tam tikrų kliūčių naudoti visuomenei priklausančius kūrinius, pavyzdžiui, kaskart atgaminant kūrinių gali reikėti administracinės priemonės. Reikėtų nustatyti visas tokias kliūtis ir imtis veiksmų joms pašalinti.
- (12) 2002 m. birželio 25 d. Tarybos rezoliucijoje C/162/02 „Būsimo atminties išsaugojimas: skaitmeninio turinio išsaugojimas ateities kartoms“ ⁽²⁾ siūlomi skaitmeninių kūrinių išsaugojimo ateities kartoms tikslai ir orientacinės priemonės. Tačiau šiuo metu valstybės narės neturi jokios
- aiškos ir išsamios skaitmeninių kūrinių išsaugojimo politikos. Neturint tokios politikos, kyla grėsmė skaitmeninės medžiagos išlikimui ir gali sąlygoti skaitmeniniu formatu laikomos informacijos praradimą. Sukurti veiksmingas skaitmeninio išsaugojimo priemonės yra svarbu ne tik siekiant išsaugoti viešosiose įstaigose esančią medžiagą, bet ir bet kuriai organizacijai, kuri yra įpareigota arba nori išsaugoti skaitmeninę medžiagą.
- (13) Kelios valstybės narės yra nustačiusios arba ketina nustatyti teisiškai privalomus įpareigojimus skaitmeninės medžiagos gamintojams pateikti vieną arba daugiau tos medžiagos kopijų įgaliotai depozito įstaigai. Valstybės narės privalo veiksmingai bendradarbiauti, kad būtų išvengta didelės skaitmeninės medžiagos deponavimą reglamentuojančių taisyklių įvairovės; tokį bendradarbiavimą reikėtų skatinti.
- (14) Internetinės medžiagos rinkimo programa (angl. *web-harvesting*) – naujas metodas medžiagai iš interneto rinkti išsaugojimo tikslais. Tai reiškia, kad įgalios įstaigos aktyviai renka medžiagą užuot laukusios, kol ji bus deponuota. Taip sumažėja administracinė našta skaitmeninės medžiagos gamintojams, todėl nacionalinėje teisėje turėtų būti numatytos atitinkamos nuostatos,

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

Skaitmeninimas ir internetinė prieiga

- 1) rinkti duomenis apie šiuo metu vykdomą arba planuojamą knygų, žurnalų, laikraščių, nuotraukų, muziejų eksponatų, archyvų dokumentų, vaizdo ir garso medžiagos (toliau – kultūrinė medžiaga) skaitmeninimą ir sudaryti tokių skaitmeninio darbų apžvalgą siekiant išvengti pastangų dubliavimosi ir skatinti bendradarbiavimą ir sinergiją Europos lygiu;
- 2) nustatyti kiekybinius analoginės medžiagos skaitmeninio archyvuose, bibliotekose ir muziejuose tikslus, nurodant, koks numatomas skaitmeninės medžiagos, kuri galėtų būti Europos skaitmeninės bibliotekos dalis, padidėjimas ir kokį biudžetą skiria valdžios institucijos;
- 3) skatinti kultūros institucijų ir privačiojo sektoriaus partnerystes siekiant atrasti naujų kultūrinės medžiagos skaitmeninio finansavimo būdų;
- 4) įsteigti ir išlaikyti plataus masto skaitmeninio įstaigas, kurios būtų Europos skaitmeninių kompetencijos centrų dalis arba kurios glaudžiai su jais bendradarbiautų;

⁽¹⁾ OL L 167, 2001 6 22, p. 10.

⁽²⁾ OL C 162, 2002 7 6, p. 4.

- 5) propaguoti Europos skaitmeninę biblioteką, kuri yra bendras daugiakalbis prieigos punktas prie išsibarsčiusios – tai yra įvairių organizacijų laikomos įvairiose vietose – skaitmeninės Europos kultūrinės medžiagos:
- a) skatinant kultūros institucijas, taip pat leidėjus ir kitus teisių turėtojus leisti atlikti jiems priklausančios skaitmeninės medžiagos paiešką per Europos skaitmeninę biblioteką,
 - b) užtikrinant, kad kultūros institucijos, tam tikrais atvejais ir privačios bendrovės, taikytų bendrus skaitmeninimo standartus tam, kad būtų užtikrintas suskaitmenintos medžiagos sąveikumas Europos lygiu ir būtų lengviau daryti paiešką įvairiomis kalbomis;
- 6) gerinti kultūrinės medžiagos skaitmeninimo ir internetinės prieigos prie jos sąlygas:
- a) pasikonsultavus su suinteresuotosiomis šalimis sukuriant mechanizmus, palengvinančius naudojimąsi „kūriniais našlaičiais“,
 - b) pasikonsultavus su suinteresuotosiomis šalimis savanoriškai sukuriant arba skatinant mechanizmus, palengvinančius naudojimąsi nebespausdinamais arba nebeplatinamais kūriniais,
 - c) sudarant galimybę naudotis žinomų „kūrinių našlaičių“ ir visuomenei priklausančių kūrinių sąrašais,
 - d) nustatant, kokios nacionalinės teisės nuostatos yra kliūtis internetinei prieigai prie viešos kultūrinės medžiagos ir galimybei ją naudotis, ir imantis veiksmų toms kliūtims pašalinti;
- a) numatytas organizacinis aspektas: nurodyti dalyvaujančių šalių vaidmenys bei užduotys ir skiriami ištekliai,
- b) nustatyti konkretūs veiksmų planai, tikslai ir konkrečių uždavinių įgyvendinimo grafikas;
- 8) tarpusavyje keistis informacija apie strategijas ir veiksmų planus;
- 9) priimti nacionalinės teisės nuostatas, kurios, neprieštarodamos jokioms Bendrijos ir tarptautinių su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusių teisės aktų nuostatoms, leistų viešosioms įstaigoms daryti daug kultūrinės medžiagos kopijų ir ją persikelti išsaugojimo tikslais;
- 10) kuriant medžiagos, sukurtos skaitmeniniu formatu, deponavimo strategijas ir tvarką, atsižvelgti į kitų valstybių narių veiklą šioje srityje siekiant, kad atskirų valstybių narių deponavimo tvarka nebūtų pernelyg skirtinga;
- 11) priimti jokioms Bendrijos ir su tarptautinės intelektinės nuosavybės teisėmis susijusių teisės aktų nuostatoms neprieštaraujančias nacionalinės teisės nuostatas dėl internete esančių kūrinių išsaugojimo, pavedant įgaliotoms įstaigoms atlikti šią užduotį naudojantis internetinės medžiagos rinkimo metodais, pvz., internetinės informacijos rinkimo programa (angl. *web-harvesting*);

Tolesni veiksmai

- 12) praėjus 18 mėnesių po šios rekomendacijos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir po to kas dvejus metus informuoti Komisiją apie veiksmus, kurių imtasi pagal šią rekomendaciją.

Priimta Briuselyje, 2006 m. rugpjūčio 24 d.

Komisijos vardu

Viviane REDING

Komisijos narė

Išsaugojimas skaitmeniniu formatu

- 7) laikantis visų autorių teises reglamentuojančių teisės aktų, sukurti skaitmeninės medžiagos ilgalaikio išsaugojimo ir prieigos prie jos nacionalines strategijas, kuriose: